

попередній аналіз основних вразливостей, а вже потім на його основі створити систему, яка сприятиме мінімізації ризиків за допомогою нових технологій. Оскільки деякі стихійні лиха мають транскордонний характер, то необхідний обмін інформацією і даними, координація та співпраця всіх зацікавлених країн. До того ж деякі держави можуть не мати достатніх бюджетів або кваліфікованих кадрів, щоб взяти на себе відповідальність за всі етапи управління ризиками стихійних лих.

Не наступити на чужі граблі

Наприклад, громадяни та підприємці Грузії можуть самостійно, без інформаційних посередників, звернутися до Е-уряду через портал www.my.gov.ge. Е-урядування ідентифікує заявників за ідентифікаційними картками, підключеними до ПК. ID-карта має форм-фактор банківської картки і безконтактний чіп з двома особистими ключами: один — для ідентифікації громадянина при зверненні до е-уряду, другий — для електронного цифрового підпису. Використовуючи сервіси е-Government, громадяни Грузії довіряють рівню захисту своїх персональних даних. Щоправда, довіра — це одне, а фактичний стан справ — інше, оскільки у сфері кібербезпеки країна перебуває на стадії становлення. Для забезпечення захисту в основному використовуються продукти іноземних вендорів. До того ж, як не дивно, існує попит на рішення російських виробників, якщо вони відповідають потребам клієнтів.

Проблема захисту персональних даних дуже важлива, їй приділяють багато уваги в будь-якій країні з розвиненим е-Government. Водночас тут важливо не впасти у крайнощі, як це зробили в РФ, законодавчо заборонивши зберігання персональних даних на іноземних ресурсах. Таким чином вони фактично перекрили для громадян своєї країни можливість користуватися закордонними сервісами бронювання готелів, авіаквитків тощо.

Однак недостатня увага до захисту е-урядування в умовах високого рівня інформатизації суспільства містить чимало ризиків. Так, у 2007 р. Естонія, де вже багато років використовується електронний уряд, стала першою країною у світі, яка опинилася під кібератакою, яка була організована Росією (як багато хто підозрює). Після цього в країні створили спеціальний державний орган з питань кібербезпеки.

Очевидно, що ініціатива щодо впровадження е-урядування в Україні повинна йти не тільки «зверху», але й «знизу»: своє слово має сказати громадянське суспільство. Хочеться вірити, що воно вже почало формуватися в нашій державі. Без такого обоюдно руху назустріч «один одному» нам ще довго доведеться вистояти в чергах до чиновників у процесі оформлення тих чи інших документів, замість того щоб оформити їх через інтернет. [M](#)

е-Government в Україні: слабкі місця

Юлія ФЕДЧЕНКО,
юрист IBC Legal Services

е-Government або «електронне урядування» — один із сучасних інструментів, покликаний запровадити дієвий та прозорий механізм публічного управління в нашій державі. Запровадження електронного урядування в Україні є важливим кроком до європейської інтеграції та розвитку інформаційного суспільства загалом.

Протягом останніх років впровадження та розвитку електронного урядування дещо змінили свої масштаби в позитивному напрямку. Сьогодні Україна є активним користувачем технологій у цьому напрямку. Важливими залишаються кілька чинників, які безпосередньо впливають на такий розвиток та які часто виступають рушійною силою в запуску того чи іншого проекту, що являє собою безпосередньо державне електронне управління. На таких чинниках зупинимось детальніше.

Насамперед, необхідність залучення компетентних професіоналів для створення та подальшої підтримки на високому рівні технологій електронного урядування та сумісності таких технологій між собою. Також залишається проблемою підтримка безпеки всіх даних, включаючи персональні, що містять в собі технології.

Зокрема, якщо говорити про персональні дані, то вони є окре-

мим об'єктом дослідження, який являє собою доволі проблемне питання. Адже ті платформи, які вимагають авторизації користувачів, містять персональні дані осіб, а відсутність достатнього кіберзахисту інформації може призвести до несанкціонованого її збору, що спричинить відмову користувачів від такого ресурсу. Сьогодні все більше суперечок з'являється навколо доцільності реєстрації громадян на таких платформах та їх використання через «добровільне» надання доступу до своїх персональних даних. Хтось вважає, що це своєрідний контроль, який користувач дозволяє самостійно, натискаючи клавішу «Я погоджуюся з Правилами та умовами користування...». Не менш важливим чинником є стабільність та актуальність нормативно-правової бази, яка матиме посилення на роботу ресурсів, що передбачено електронним урядуванням.

Також достатньо складно виявити, які саме послуги та в якій сфері матимуть практичне значення для населення, а також які саме категорії громадян будуть безпосередньо споживачами таких послуг. Державі складно обрати продукт, який зацікавить та змусить добровільно користуватися такими платформами. Ще складніше довести такий продукт до фінального стану, який передбачався початковим проектом. Адже часто інтернет-сайти, додатки або інші платформи працюють не на 100% й таким чином втрачають свою мобільність і простоту використання населенням. Зараз майже всі органи державної влади мають свої офіційні інтернет-сайти. Однак багато з них не мають повноти інформації, що передбачається відповідними розділами,

які там містяться. Частота оновлення такої інформації також є нерегулярною.

Проте обмеженість доступу до інтернету не тільки через фінансовий аспект, але й через територіальний, ставлять під сумнів електронне урядування. Також великою проблемою залишається складність користування гаджетами людьми похилого віку, які становлять велику частину населення України.

Також з появою онлайн-сервісу державних послуг «Дія» суспільство зіштовхнулося з тим, що певні категорії населення, здебільшого старшого віку, не можуть повноцінно використовувати цей ресурс, оскільки немає технічної можливості відобразити документи (наприклад, паспорт старого зразка). Можливо, в майбутньому це стане предметом вдосконалення, адже у такому випадку це дійсно спростить життя особам, які використовуватимуть такий сервіс.

Хоча Україна не є державою, яка займала б перші місця серед країн світу за високим рівнем свого оцифрування, сьогодні проекти, які представляє уряд, заслуговують на увагу та у разі їх повного та дієвого впровадження зможуть вважатися такими, що спростять і зроблять більш прозорою діяльність усієї держави.

Підсумовуючи, варто зазначити, що е-урядування є важливою перспективою розвитку дієвої, прозорої та підконтрольної громадянам державної влади. Задля ефективного функціонування електронного урядування, а також з метою цільового та активного використання всіх переваг від нього необхідно мінімізувати всі чинники, які негативно впливають на розвиток цих технологій. [M](#)

